

Дисципліна з підготовки доктора філософії:

ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ

Спеціальність	«Медицина», «Педіатрія»
Освітньо-наукова програма	«Медицина» 2022, «Педіатрія» 2022
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2023-2024
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова, цикл професійної підготовки
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	8 кредитів ЄКТС
Курс / семестр	I курс / 2 семестр
Укладач (і)	д.мед.н., проф. В.С. Коноплицький, к.мед.н., ас. Д.С. Солейко, child.surgery@vnmuedu.ua
Викладач (і), гостьові лектори	професор Коноплицький В.С., професор Погорілий В.В.
Місце проведення, контакти	Кафедра дитячої хірургії Адреса: 21000, Хмельницьке шосе, 108, Вінниця, Вінницька область, телефон +38(095)8367339 vkonoplytsky@gmail.com

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Аспіранту для вивчення винесені питання диференційної діагностики та найновітніші наукові дані щодо найбільш поширених хірургічних захворювань дитячого віку, а саме: вроджених вад розвитку та набутої патології органів грудної клітки, черевної порожнини, поза-черевного простору, ділянок голови, шиї, дихальної, травної, статеві, сечовидільної систем, кісткової та м'язової тканин, з наданням невідкладної допомоги при основних невідкладних станах в розрізі вищевказаних напрямків, профілактика, диспансерний нагляд.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Дитяча хірургія» є здобуття аспірантами знань, навичок та вмінь в сфері хірургічних захворювань дитячого віку, достатніх для виконання оригінального наукового дослідження, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну медицину та інші сфери життя.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування системи знань, професійних умінь, педагогічної майстерності, дослідницько-інноваційної діяльності та практичних навичок під час ведення хворих із хірургічними захворюваннями дитячого віку.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе.

РН1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації

РН2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій

РН3 Виявляти не вирішені проблеми у предметній області, формувати питання та визначати шляхи їх рішення

РН4 Формувати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження

РН5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження

РН7 Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників

РН8 Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності

РН9 Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження

РН10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство

РН11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій

РН12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері

РН16 Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

РН17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Практичні заняття	90
Самостійна роботи	90
Медична практика	60
Всього	240

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви змістових модулів і тем
1.	Гнійно-запальні захворювання дитячого віку.
2.	Переломи та травми у дітей.
3.	Вади розвитку, що супроводжуються дихальною недостатністю.
4.	Вади розвитку, що супроводжуються кишковою непрохідністю.
5.	Вади розвитку опорно-рухового апарату.
6.	Доброякісні новоутворення кісток та суглобів.
7.	Доброякісні новоутворення м'яких тканин.
8.	Злоякісні новоутворення кісток та суглобів.
9.	Злоякісні новоутворення м'яких тканин.
10.	Політравма у дітей.
11.	Кровотечі ШКТ у дітей.
12.	Травматичний шок. Больовий шок.
13.	Синдром внутрішньо-грудної напруги.
14.	Септичний шок.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання: пояснення, бесіда, організація дослідження, розповідь, ілюстрація, спостереження, клінічно-дослідні роботи, навчальна дискусія, суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу, пізнавальні ігри шляхом моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів, створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу, створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід.

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ

Іспит.

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль.

Практичний контроль: демонстрація практичних навичок.

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Форма поточного контролю успішності навчання (для іспиту/диференційованого заліку): сума балів поточного контролю визначається на основі оцінок поточної навчальної діяльності здобувача із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання кожної теми (для іспиту/диференційованого заліку):

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи (для іспиту/диференційованого заліку).

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні іспиту/диференційованого заліку.

Критерії оцінювання під час проведення іспиту/диференційованого залікового заняття:

Оцінка "відмінно" (80-91) виставляється у випадку, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені (екзаменаторами в разі іспиту) запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними

прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей.

Оцінка "добре" (70-61) виставляється за умови, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені (екзаменаторами) запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

Оцінка "задовільно" (60-50) ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту поставлених (екзаменаторами) під час співбесіди запитань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень розуміння та вмінь. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок. Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену/ диференційованого заліку)
180-200	A	відмінно
170-179,9	B	добре
160-169,9	C	
141-159,9	D	задовільно
122-140,99	E	
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент: плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів), тестові завдання, мультимедійні презентації, муляжі.

10. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються

згідно «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf)

11. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-дитячої-хірургії/аспіранту>

ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бензар І.М. Політравма у дітей : навч.-метод.посіб. /І.М.Бензар, В.Є.Бліхар, Б.М.Боднар, за ред. А.Ф.Левицького. – Укрмедкнига. – Тернопіль. – 2014. –200 с.
2. Боднар О.Б. Хронічний колостаз у дітей (хірургічний погляд на проблему) // О. Б. Боднар, О.П. Дзам, В.П. Притула [та ін.]. – Чернівці: БДМУ, 2016. – 199 с.
3. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. -Т.1. – 365 с.
4. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. -Т.2. – 388 с.
5. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. -Т.3. – 394 с.
6. Переяслов А.А. Мальротация кишечника у детей: від ембріогенезу до наслідків/ Переяслов А.А. Рибальченко В.Ф., Лосев О.О. – К.: ПП «ІНПОЛ ЛТМ», 2019. -226с.
7. Погорілий В.В. Дитяча хірургія. Част.1/ під заг. ред. В.В. Погорілого, О.Г. Якименко, В.С. Коноплицького, В.А. Навроцького. – ПП “ТД Едельвейс і К”. – Вінниця. – 2016. – 352с.
8. Погорілий В.В. Дитяча хірургія: метод. реком., част.1 / В.В. Погорілий, Н.Г. Пшук, О.Г. Якименко, В.А. Навроцький. – ПП “ТД Едельвейс і К”. – Вінниця. -2016. -351с.
9. Порухення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез /В.Ф. Рибальченко, В.В. Бережний, В.С. Коноплицький та ін.; За ред. проф. В.Ф. Рибальченка, В.В. Бережного, В.С. Коноплицького, П.С. Русака. – К.: ПП «ІНПОЛ ЛТМ», ТОВ «Друкарня "Рута"», 2018. – 548 с.
10. Русак П.С. Вади розвитку черевної стінки у дітей / П.С. Русак, В.С. Коноплицький, О.Д. Фофанов. – Житомир: «Полісся», 2020. – 148 с.
11. Сілкина Ю.В. Медична ембріологія з основами тератології/ Сілкина Ю.В., Веропотвелян М.П., Данкович Н.О.- Вінниця: Нова Книга, 2019. – 208с.
12. Хронічний колостаз у дітей (хірургічний погляд на проблему) / О.Б. Боднар, О.П. Дзам, В.П. Притула, Л.І. Ватаманеску, Г.Б. Боднар. – Чернівці: БДМУ, 2016. – 199 с.
13. Holschneider A.M. Anorectal malformations in children: embryology, diagnosis, surgical treatment, follow-up / A.M. Holschneider, J.M. Hutson. - Springer, New York. 2006. – 480 p.
14. Holschneider A.M. Hirschprung's disease and allied disorders / A.M. Holschneider, P. Puri. - Springer, Berlin. 2008. – 414 p.
15. Hutson J.M., Spencer W. Beasley The Surgical Examination of Children, 2nd edition // Springer, Berlin, Heidelberg. 2013, 310 p.
16. Jeffre J.F., Lanzkowsky L.Ph. Lanzkowsky's manual of pediatric hematology and oncology, 6th ed., Elsevier. 2016, 788 p.
17. Jeffrey R.W. , Kay H. M. Pediatric Gastrointestinal and Liver Disease, 5th edition // Elsevier. 2015, 1216 p.
18. Mattei P. Fundamentals of Pediatric surgery / Springer, New York. 2011, 922 p.
19. Pena A. Surgical treatment of colorectal problems in children / A. Pena, A. Bischoff. - Springer, New York. 2015. – 497 p.

Додаткова література

1. Бельмер С.В. Болезни поджелудочной железы у детей / под ред. С.В.Бельмера, А.Ю.Разумовского, А.И.Ханкина [и др.]. – Медпрактика. – 2019. – 528 с.

2. Бензар І. Судинні аномалії у дітей / І. Бензар, А. Левицький, В. Бліхар. – Тернопіль : ТДМУ, 2017. – 360 с.
3. Бениашвили Р.М. Амбулаторная травматология детского возраста: руководство/Бениашвили Р.М. – М: ГЭОТАР-Медиа, 2017. – 256 с.
4. Васильев А.Ю. Основы ультразвуковой диагностики в педиатрии и детской хирургии / А.Ю.Васильев, Е.Б.Ольхова. – Стром Россия. – 2019. – 340 с.
5. Васильчишина А.В. Перинатальна анатомія сідничної ділянки / А.В. Васильчишина, Т.В. Хмара, Я.М. Васильчишина. – Чернівці: Медуніверситет, 2017, - 220 с.
6. Воробьев Г.И., Ачкасов С.И. Болезнь Гиршпрунга у взрослых. - М.: Литтера, 2009. – 256 с.
7. Воротинцева Н.С. Боль в животе и диспепсия у детей. Дифференциальная диагностика/ Воротинцева Н.С., Михайлов М.В., Авдеева Т.Г., Воротынцева С.Г. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2009. - 176с.
8. Гойда Н.Г., Добрянський Д.О., Знаменська Т.К. Уніфікований клінічний протокол "Початкова, реанімаційна і післяреанімаційна допомога новонародженим в Україні". Київ. 2014, 18 с.
9. Гойда Н.Г., Добрянський Д.О., Знаменська Т.К. Уніфікований клінічний протокол "Початкова, реанімаційна і післяреанімаційна допомога новонародженим в Україні". Київ. 2014, 18 с.
10. Детская колопроктология: Руководство для врачей / Под общ. ред. Гераськина А.В., Дронова А.Ф., Смирнова А.Н. – М.: Издательская группа «Контэнт», 2012. – 664 с.
11. Диагностика и лечение стеноза пищевода у детей /Д.Ю. Кривченя, А.Г. Дубровин, С.А. Андреещев. – К.: Лига-Информ, 2008. – 182 с.
12. Дмитриева Е.В. Ультразвуковая диагностика аппендицита у детей / Дмитриева Е.В., Буланов М.Н.- Видар-М., -2014.-208с.
13. Дробышева О.М. Анатомио – физиологические особенности детского и пожилого возрастов / О.М. Дробышева, В.В. Литвинова. – Краснодар, 2015. – 300 с.
14. Дужий І.Д. Гострий грудний біль (диференціальна діагностика) / І.Д. Дужий. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 304 с.
15. Ерофеев Н.П. Физиология центральной нервной системы / Н.П. Ерофеев. – С-Пб., СпецЛит, 2014. - 192 с.
16. Ерпулева Ю.В. Клиническое питание у детей в ежедневной практике хирурга/ Ерпулева Ю.В. – М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 64с.
17. Запруднов А.М. Заболевания кишечника в детском возрасте / Запруднов А.М., Харитонов Л.А., Григорьев К.И., Аронов А.Ф. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2018. – 488 с.
18. Клиническое обследование ребенка / А.В. Катилов, Д.В. Дмитриев, Е.Ю. Дмитриева, С.Ю. Макаров. – Винница : Нова книга, 2016. – 560 с.
19. Козлов Ю.А. Хирургические болезни недоношенных детей: Национальное руководство / под ред. Ю.А.Козлова, В.А.Новожилова, А.Ю.Разумовского.- ГЭОТАР – Медиа. – 2019. – 592с. ISBN: 978-5-9704-5072-7
20. Козлова Ю.А. Атрезия пищевода./ Козлова Ю.А., Подкаменева В.В., Новожилова В.А. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2015. -352с.
21. Козлова Ю.А. Непроходимость желудочно-кишечного тракта у детей/ Козлова Ю.А., Подкаменева В.В., Новожилова В.А. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2017. -752с.
22. Коноплицький В.С. Апендицит у дітей: вікові особливості клінічних проявів та епонімічна симптоматика / В.С. Коноплицький, В.В. Погорілий, О.Г. Якименко, О.О. Фомін. – Вінниця, ТОВ «ТВОРИ». – 2020. – 112 с.
23. Ксьонз І.В. Практичні навички з дитячої хірургії та реаніматології / І.В. Ксьонз, Є.М. Гриценко, Д.А. Шкурупій. – Полтава, видавництво «Сімон», 2015. – 127 с.
24. Лима М. Детская урология. Современные операционные методики : от внутриутробного периода до пубертата / Марио Лима, Джанантонио Манцони. –ГЭОТАР –Медиа. – 2018. – 464с.

25. Маев И.В. Синдром раздраженного кишечника. Римские критерии IV. О роли висцеральной гиперчувствительности и способах ее коррекции / И.В. Маев, С.В. Черёмушкин, Ю.А. Кучерявый. – М.: Прима Принт, 2016. – 64 с.
26. Мазур В.Г. Лучевая диагностика аномалий и пороков развития пищеварительного тракта у детей : Методическое пособие / В.Г.Мазур, Е.А.Сотникова, Е.А.Савалей. – СПб.-Спец-Лит. – 2019. – 38с.
27. Макаров А.В., Данилов О.А., Сокур П.П. Рибальченко В.Ф., Юрченко М.І. Хвороби стравоходу у дітей. – К.: КМАПО, 2003. – 358 с.
28. Мельникова И.Ю. Запоры у детей: руководство, 2-е изд., перераб. и доп./ Мельникова И.Ю., Новикова В.П., Думова Н.Б. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2015. -160 с.
29. Мяделец О.Д. Гистология, цитология и эмбриология человека. Часть 2. Частная гистология / О.Д. Мяделец. - Витебск: ВГМУ, 2016. – 493 с.
30. Некротизующий энтероколит у новорожденных / І.О. Македонський, Т.К. Знаменська, Т.К. Мавропуло, О.М. Горбатюк, О.В. Воробйова. – Житомир.: Видавець О.О. Євнюк, 2019. – 208 с.
31. Ніколаєва Н.Г. Педіатрична хірургія. Вибрані лекції / Н.Г. Ніколаєва. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 1999. – 188 с.
32. Неонатальная хирургия / Под ред. Ю.Ф. Исакова, Н.Н. Володина, А.В. Гераськина. – М.: Издательство «Династия», 2011. – 680 с.
33. Основы клинического питания в детской практике / Д.В. Дмитриев, В.С. Коноплицкий, А.В. Катилон и др. – Винница: Нова Книга, 2015 – 184 с.
34. Парфенов А.И. Хронический запор / А.И. Парфенов, Л.Х. Идейкина, А.А. Беляева [и др.]. - М.: Прима Принт, 2016. - 52 с.
35. Петухов А.В. Гнойные заболевания легких и плевры : учеб.-метод.пособ./ А.В.Петухов.- Витебск. – 2016. – 72 с.
36. Подкаменев В.В. Неотложная абдоминальная хирургия детского возраста : учеб. пособ. / В.В.Подкаменев. – ГЭОТАР – Медиа. – 2016. – 208 с.
37. Подкаменев В.В. Хирургическая гастроэнтерология детского возраста / В.В. Подкаменев. – М.: ООО «Медицинское информационное агенство», 2012. – 488 с.
38. Пугачев А.В. Острый аппендицит / А.В. Пугачев, Е.Е. Ачкасов. – Научная мысль. Инфра. – М. -2019. -192 с.
39. Разин М.П. Детская хирургия, учебник / М.П. Разин, С.В. Минаев, И.А. Турабов, Стрелков Н.С. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. – 688 с.
40. Разин М.П. Гематогенный остеомиелит у детей / М.П.Разин, Н.С.Стрелков. – ГЭОТАР – Медиа. – 2018. – 160 с.
41. Разумовский А.Ю. Болезнь Гиршпрунга у детей: Руководство для врачей / под ред. А.Ю. Разумовского, А.Ф. Дронова, А.Н. Смирнова, В.В. Холостовой. – ГЭОТАР – Медиа. – 2019. – 368 с.
42. Разумовский А.Ю. Детская хирургия. Национальное руководство. Краткое издание. / А.Ю. Разумовский. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. -784 с.
43. Разумовский А.Ю. Эндоскопическая хирургия в педиатрии / А.Ю. Разумовский, А.Ф. Дронов/ Смирнов А.Н. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. -608 с.
44. Рибальченко В.Ф. Порушення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез / В.Ф.Рибальченко, В.В.Бережний, П.С.Русак. – ПП “ІНПОЛ ЛТМ” Київ. – 2018. – 547 с.
45. Рибальченко В.Ф. Синдром закрєпів у дітей / В.Ф. Рибальченко, В.В. Бережний, П.С. Русак [та ін.]. – К.:ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», 2015. – 234 с.
46. Руденко Д.Н. Синдром «острой мошонки» у детей / Д.Н. Руденко, И.А. Скобеюс, А.В. Строчкий. – Минск: БГМУ, 2015.-16 с.
47. Рыков М.Ю. Венозный доступ при лечении детей с онкологическими заболеваниями/ Рыков М.Ю., Поляков В.Г. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2017. -272с.
48. Рыков М.Ю. Детская онкология : учебник / М.Ю. Рыков, И.А. Турабов. – ГЭОТАР – Медиа. – 2018. – 280 с.
49. Слободян О.М. Клінічна анатомія прямої кишки та відхідника / О.М. Слободян, Г.Я. Костюк, В.Г. Дуденко [та ін.]. – Чернівці, 2015. – 180 с.

50. Снетков А.И. Диагностика и лечение доброкачественных опухолей и опухолеподобных заболеваний костей у детей / А.И. Снетков, С.Ю. Батраков, А.К. Морозов. – ГЭОТАР – Медиа. – 2016. – 352 с.
51. Соловьев А.Е. Клиническая онкология детского возраста / А.Е. Соловьев. – ГЭОТАР – Медиа. – 2016. – 264 с.
52. Соловьев А.Е. Урология детского возраста : учебник / А.Е.Соловьев. – Эко – Вектор. – 2016. – 291с.
53. Стрелков Н.С. Гематогенный остеомиелит у детей / Стрелков Н.С. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2018. – 160 с.
54. Сухов М.Н. Внемочечная портальная гипертензия у детей. Осложненное течение и сопутствующие заболевания / М.Н. Сухов. – Бином. – 2019. – 240 с.
55. Сушко В.И. Хирургия детского возраста /В.И. Сушко, Д.Ю. Кривчени, В.А. Дегтярь [и др.], под ред.В.И. Сушко, Д.Ю.Кривчени. – Медицина. – 2015. – 568с
56. Томилов А.Ф. Непосредственное исследование живота и органов брюшной полости: для самостоятельного совершенствования / А.Ф. Томилов. – Екатеринбург, УГМА, 2006. – 256 с.
57. Чубарова А.И., Ерпулева Ю.В. Современное ведение детей с синдромом короткой кишки и другими формами / А.И.Чубарова, Ю.В. Ерпулева. - М: ГЭОТАР-Медиа, 2016. -88 с.
58. Шамсиев А.М. Распространенный аппендикулярный перитонит у детей / А.М. Шамсиев, Ш.А. Юсупов, М.П. Разин, Ж.А. Шамсиев / ГЭОТАР – Медиа.-2020.- 208 с.
59. Ahmed H. Al-Salem An illustrated Guide to Pediatric Urology Springer, Switzerland. 2017, 702 p.
60. Carachi R., Agarwala S., Tim j. Bradnock Basic Techniques in Pediatric Surgery // Springer, 2013.
61. Danielson J. Anorectal Malformations. Long-term outcome and aspects of secondary treatment / J. Danielson. - Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, - 2015. – 109 p.
62. Hoekman D.R. Studies on inflammatory bowel disease and functional gastrointestinal disorders in children and adults / D.R. Hoekman. – AMC-UvA, 2016. – 310 p.
63. Hoyte L. Biomechanics of the Female Pelvic Floor / L. Hoyte, M.S. Damaser. - Elsevier, 2016. – 550 p.
64. Nelson textbook of pediatrics, 20th ed. // Elsevier. 2016, 3388 p.
65. Parekh P.J. Colon Irrigation: Effective, Safe and Well-Tolerated Alternative to Traditional Therapy in the Management of Refractory Chronic Constipation / P.J. Parekh, D. Burleson, C. Lubin, D.A. Johnson // Journal of Clinical Gastroenterology and Hepatology. – 2018. – Vol. 2. – P. 1 – 5.
66. Pols H.A.P. Anorectal malformations / H.A.P. Pols. - Desiree van den Hondel, 2015. – 213 p.

Електронні ресурси

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK551664/>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK543808/?term=congenitals%20bowel>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK344065/?term=congenitals%20surgical%20children>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK373386/?term=congenital%20obstruction%20children>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430685/?term=hydronephrosis%20children>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430685/?term=congenitals%20bowel>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430685/>

Силабус з дисципліни «Дитяча хірургія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри дитячої хірургії (протокол № 10, від «14» квітня 2022 року).

Відповідальний за курс	_____	(ПІБ)
	(підпис)	
Завідувач кафедри	_____	(ПІБ)
	(підпис)	